

**“Башкорт теле һәм әзәбиәте
йыл укытыусыһы-2017”**

Шәрипова Юлиә Салауат кызы
Башкортостан Республикаһы
Туймазы районы муниципаль районы
муниципаль бюджет дөйөм белем биреү учреждениеһы
Серафимовка ауылы 1-се урта мәктәбенең
беренсе категориялы башкорт теле һәм әзәбиәте укытыусыһы

Белешмә:

1. Фамилияһы, исеме, атаһының исеме:

Шәрипова Юлиә Салауат кызы

2. Тыуған йылы: 08.09.1982 йыл.

3. Белеме: юғары, 2008 йыл, М.Акмолла исеиндәге Башкорт дәүләт педагогия университеты, филология факультеты, специальность «Башкорт теле һәм әзәбиәте»

4. Мәктәп: Башкортостан Республикаһы Туймазы районы муниципаль районы муниципаль бюджет дөйөм белем биреү учреждениеһы Серафимовка ауылы 1-се урта мәктәбе.

5. Дөйөм педагогик стаж: 15 йыл

6. Серафимовка ауылы 1-се урта мәктәбендә: 14 йыл

7. Квалификация күтәреү курстары: «Особенности преподавания башкирского языка и литературы в условиях реализации ФГОС»
Удостоверение №19242, 2014 йыл, Туймазы калаһы.

Белешмә:

- 8.Аттестация: 2015 йыл, беренсе категория, БР ММ бойорок буйынса №6054, 2015 йыл
- 9.Кулланған технологиялар: ИКТ кулланыу, “һүззәр болото” алымын кулланыу.
10. Методик темаһы: “Башланғыс кластарға башкорт телен укытыу методикаһын информацийон технологиялар менән байытыу”
- 11.Программалар: 1.«Башкорт теленән программа» (Укытыу рус телендә алып барылған мәктәптәрзең I-IX кластары өсөн). Төзөүселәре: Толombaев Х. А., Дәүләтшина М.С., Ғәбитова З. М., Усманова М. Г.- Ижевск: «Книгоград», 2008. 2.Рус телле мәктәптәрзә башкорт телен туған тел буларак өйрәнеүсе башланғыс кластар өсөн башкорт теленән эш программалары. Төз: З.М.Ғәбитова, М.Ф. Абдуллина. Өфө: Китап, 2011 йыл.
- 12.Эш урынының адресы: РБ, 452780, Туймазы районы Серафимовка ауылы Ленин урамы,14. Эш телефоны: 8(347) 82-2-69-63

Белешмә:

13. Телефон: 8927-95-333-42, 8964-956-38-56.

14. Сайт: <http://misssharipova.ucoz.net>

15. Ғаилә хәле: кейәүзә, бер кыз һәм ул үҫтерәләр.

Резюме.

Шәрипова Юлиә Салауат кызы

2008 йылда Башкорт дәүләт педагогия институтының филология факультетын тамамлаган. Туймазы районы Серафимовка ауылында башкорт теле һәм әзәбиәте укытыусыһы булып эшләй.

Дөйөм педагогик стажы – 15 йыл. Беренсе категориялы укытыусы.

Наградалары:

- 1.Туймазы районы Серафимовка 1-се һанлы мәктәбенең мактау кығызы.(2010 йыл)
2. “Шәжәрә” байрамына “Фәнни эзләнеүзәр кулланып төзөлгән шәжәрә” номинацияһында еңеүсе әзерләгәне өсөн диплом.(2015 йыл)
3. “Башкорт теле һәм әзәбиәте йыл укытыусыһы-2017” 1-се дәрәжә дипломы.(2017 йыл)
4. “Башкорт теле һәм әзәбиәте йыл укытыусыһы-2017” номинант “Руһи хазиһаларзы һаклаусы” (2017 йыл)

Резюме.

Шәрипова Юлиә Салауат кызы

Матбуғат биттәрендә сығышы:

1. Сайт «Инфоурок » №ДБ--295174-2016г.
Дәрес планы “Кейемдәр”(3 класс)
2. Сайт «Инфоурок » №ДБ--295133-2016г.
Сценарий “Туған телем-иркә гөлөм”
3. Сайт «Инфоурок » №ДБ--295143-2016г.
Презентация “Үү өн-хәрефе. Кабатлау”
4. Сайт «Инфоурок » №ДБ--295180-2016г.
Дәрес планы“Өфө. Исем” (4 класс)

Укыусыларының уңыштары:

1. Халык әкиәттәрен яттан һөйләү буйынса 3-сө район-кала конкурсында Зәкирова Илүзә-2-се урын, 2012 йыл.
2. “Республикамды данлайым” район-кала конкурсында Ғарифуллина Илүзә, 2-се урын, 2014 йыл.

Резюме.

Шәрипова Юлиә Салауат кызы

3. “Донъяны матурлык коткарыр” район-кала конкурсында Шәрипова Әлиә, 2-се урын, 2015 йыл.
4. “Шәжәрә-2015” район-зона конкурсында Шәрипова Әлиә, 2-се урын, 2015 йыл.

Укытыусының семинарзара, конференцияларза, асык дәрестәр үткәреүзә катнашыуы. Юлиә Салауат кызы 2015 йылда Серафимовка мәктәбәндә үткәрелгән башкорт теле һәм әзәбиәте укытыусыларының район – кала семинарында “Дарыу үләндәре. һөйләмдә һүззәр тәртибе” темаһы буйынса асык дәрәс күрһәттә; “Башкорт теле һәм әзәбиәте дәрестәрендә рефлексия алымдарын кулланыу” тигән темаға оҫталык дәрәсе үткәрзә. 2015 йылда башкорт теле һәм әзәбиәте укытыусыларының өйрәтәүсе семинарында “Башкорт теле һәм әзәбиәте дәрестәрендә универсаль укыу эшмәкәрлеген формалаштырыу” тигән тема менән тәжрибә уртаклашты.

Буш вакыттарын үткәреүе. Театрға йөрөй, бүлмә гөлдәрен үстерә, «Салауат Юлаев» хоккей командаһының көйәрмәне.

Методик тема:
**“Башланғыс кластарға башкорт телен
укытыу методикаһын информацион
технологиялар менән байытыу”**

Дәрес-укытыусының ижади эше. “Дәрес”-кызыкһыныусанлык һәм әхләки инаныузар факелен токандырыусы оскон” –тип язған Василий Александрович Сухомлинский.

Шул оскондо токандырыу өсөн, бөгөнгө укытыусы төрлө яклап та үсешкән, заман менән бергә атлаусы, яңынан-яңы алымдар, информация технологияларзы кулланыусы шәхес булырға тейеш. Информация технологиялар телде өйрәнеүзә кызыклы һәм фәһемле методы, акыл эшмәкәрлеген үстереүсә эффектлы сара булып тора.

Бөгөн күптәр тормошон интернетһыз күз алдына ла килтерә алмайзыр. Интернет XXI быуаттың виртуаль донъяһы. Виртуаль селтәр киң аралашыу өсөн, мәғлүмәт алыу өсөн дә файзалы. Шуға ла Интернетты үрмәксе ауы менән сағыштыралар. Интернетка барып инәһең дә, йәһең теләгән өлкәнән үзеңә кәрәкле мәғлүмәттәрзе табаһың.

Заманалар үзгәрә, замана үзгәргән һайын тормошка караш та, талаптар за үзгәрә. Бындай үзгәрештәр мәктәпте лә урап үтмәй. Укыу системаһына яңы стандарттар инә. Бөгөнгө көндә без компьютер уйындары һәм виртуаль ысынбарлыкта тәрбиәләнгән балалар менән эшләйбез.

Шуға күрә “Башланғыс кластарза башкорт телен укытыу методикаһын информатсион технологиялар менән байытыу” темаһы өстөндә эшләй башланым. Был теманы башкарып сығыу өсөн үземә шундай максаттар куйзым.

Бөгөн укытыу рус телендә алып барылған мәктәптәрзә башкорт теленә кызыкһыныу уятыу өсөн, ошо методик теманың актуаллеген дәлилләргә тырышырмын.

Дәрестәрзә информатсион ағым зур. Хәзер башкорт Интернет селтәрәндә бик күп сайттар барлыкка килде.

Мин үзем дә шулай ук “Башкорт теле.ru” дәрәсләктәрә менән теләп файзаланам.

Был дәреслек бөтә кластарза ла урынлы, сөнки рус мәктәбендә укыған балаларзың һүзлек байлығы зур түгел, ә сағыу төстәге һүрәттәр, йыр, музыка, шиғыр, кроссворд, уйындар, мэкәләләр, көләмәстәр, диалогтар башкорт телендә төрлө темаға аралашырға, грамоталы укырға, язырға өйрәтә.

Был сайт ата-әсәләргә лә зур ярзамсы булып тора.

Мин һәр дәрестә презентациялар кулланам һәм уларзы төзөүзә “Башкорт балаһы мин...” сайты зур ярзам күрһәтә.

Был сайттың һылтанмаһы һәм үзем әшләгән презентациялар минең шәхси сайтыма һалынған.

Укытыусылар өсөн һәр кабинетта интернет селтәренең булыуы ла бик зур ярзам, сөнки унан бик күп төрлө кәрәкле материалдар алып була. Башкорт йырзары, башкорт әзәбиәте, фотоальбомдар, тарихи сайттарза укыусылар кызыкһынып дәрескә кәрәкле материалдарзы эзләй һәм дәрестә үззәренең проект эше, төрлө темалар буйынса презентацияһы менән сығыш яһай. Бында график редакторзары ярзамында һүрәттәрзәге етешһезлектәрзә төзәтеп, фотографияларзы зурайтып йәки кесәйтеп, музыкаль яктан бизәйзәр. һуңынан үз эштәре менән класташтары алдында сығыш яһайзар. Был укыусыларзың ижади һәләтен үстерә, эзләнергә өйрәтә, әүземләштерә, игтибарын туплай.

Бала ошта итеп компьютер менән аралаша, төрлө уйындарзың программаларына үтеп инә. Ләкин уны бала үзенә файзалы итеп тә, зыянлы итеп тә кулланыуы мөмкин. Шуға күрә укытыусының бурысы- укыусыларзы компьютер программалары кулланып белем алырға өйрәтеү. Балаларға дөрөс йүнәлеш бирер өсөн укытыусы үзе интернет селтәрен ошта кулланыусы дирежер булырға тейеш.

Шуға ла мин башкорт теле укытыусылары порталы аша республикабызға билдәле булған ауылдаштарым Фаршатова Ә.Ә. һәм Игеликова А.И. менән йыш аралашып, уларзың эш алымдарын өйрәнәм. Миндә айырыуса Игеликова Айгөл Иршат кызының “һүззәр болото” технологияһы кызыкһыныу уятты.

Был технология нимәһе менән үзенә йәлеп итә һуң?

Дәрестәрзә күз менән күрерлек йәки визуаль « һүззәр болото » кулланыу бик үзенсәлекле, файзалы һәм шул ук вакытта кызыкта. Бер караһаң, был матур презентация йәки мәкәлә төзөү өсөн ябай ғына уйынсык. Икенсе яктан, дөрөс итеп файзаланһаң, ул укыуза бик якшы корал. Был сервис менән ныклап танышып сыккас, шуны аңланым, “һүззәр болото» интернетта юк-бар менән шөғөлләнеү түгел, ә ысынлап та дәрестә укытыусының бына тигән ярзамсыһы икән.

Мин эшемде **word it out, tagul** онлайн-сервиздарынан башланым. Тәүзә “һүззәр болотон” принтерза басып сығарып, дәрестәрзә күрһәтә инем, ә азак компьютер кабинеттарында үзләштерзек.

Дәрестәрзә балаларға бындай үзенсәлекле эштәр биреү, уларзың укыу эшмәкәрлегенә бик якшы мотивация булып тора. Бигерәктә төркөмдә эшләү уңышлы килеп сыға. Эйе, сер түгел, төркөмдәрзә лә актив укыусылар күп, ләкин күптәре тик кенә ултырыузы үз итеп алған. Дәрестә «һүззәр болотон» кулланыу, уны һөзөмтәле, күнегеүзәр эшләү кызыктырак, ә уртақ эштәр күз асып йомғансы үтәлә.

Был стандарт булмаған алымды дәрестең һәр этабында кулланып була. Мәсәлән, 1.һүззәр бирелә, ошо һүззәргә таянып укыусылар дәрестең темаһын асыктарға тейеш.

Күреүебезсә, бында дәрестең темаһы “Мәктәп”

2. Шулай ук, йомғақтау дәресендә, был алым аша, үтелгән теманы балалар еңел генә аңлатып бирә ала.

Укыусылар үззәре лә “һүззәр болотон” төзөй алалар.

Балаларзың йәш үзенсәлектәрен иҗәпкә алып еңелдән ауырға ысулы кулландым.

“һүззәр болотон” укыусыларым менән тәүзә **word it out** онлайн-сервизында эшләргә өйрәндәк, уны үзләштергәс **tagul** сервизына күстәк. Бында балаларзың кызыкһыныузары тағы ла артты, сөнки бында “һүззәр болотон” төрлө формаларза, төстәрзә төзөп була.

Был алымды кулланыу балаларзы ижади эшкә этәрә. Теманы йомғаклағандан һуң да, өйгә ижади эштәр бирергә мөмкин.

Икенсе дәрестә был эштәр төркөмдәрзә тикшерелә, белемдәр нығытыла, тулыландырыла.

Шулай ук, укытыусы үзенең фантазияһынан сығып был алымды төрлөсә куллана ала:

-укытыусы өйгә бер һүз биреп кайтара, мәсәлән, (**Башкортостан**).

Кемдер был темаға кағылышлы айырым һүззәр йыя, кемдер шиғыр, инша яза. Йыйылған эштәрзән “болот” төзөлә һәм уларға төзәтмәләр индереләп, төрлө баһмаларға, “Аманат”, “Йәншишмә”, “Акбузат” журналдарына ебәрелә. Әлбиттә, бындай эштәрзән һуң укыусыларзың ижади һөләттәре лә асыклана.

Безгә, укытыусыларға, шундай үзенсәлекле күренеште һәм мәғлүмәтте үзләштерерү кыйынырак. Ә балалар был йәһәттән шактай мобилерәк булып сыкты, уларза бындай күнегеүзәр бер ниндәй зә каршылык тыузырмай, ә киреһенсә, кызыкһындыра, дәртләндерә генә.

Шулай итеп, үзеңдең «һүззәр болотон» төзөү –зур эш,ә дәрестә укыусыларыңдың бирелеп эшләүен күреү, үзе бер ләззәт,рухи кәнәғәтлелек.

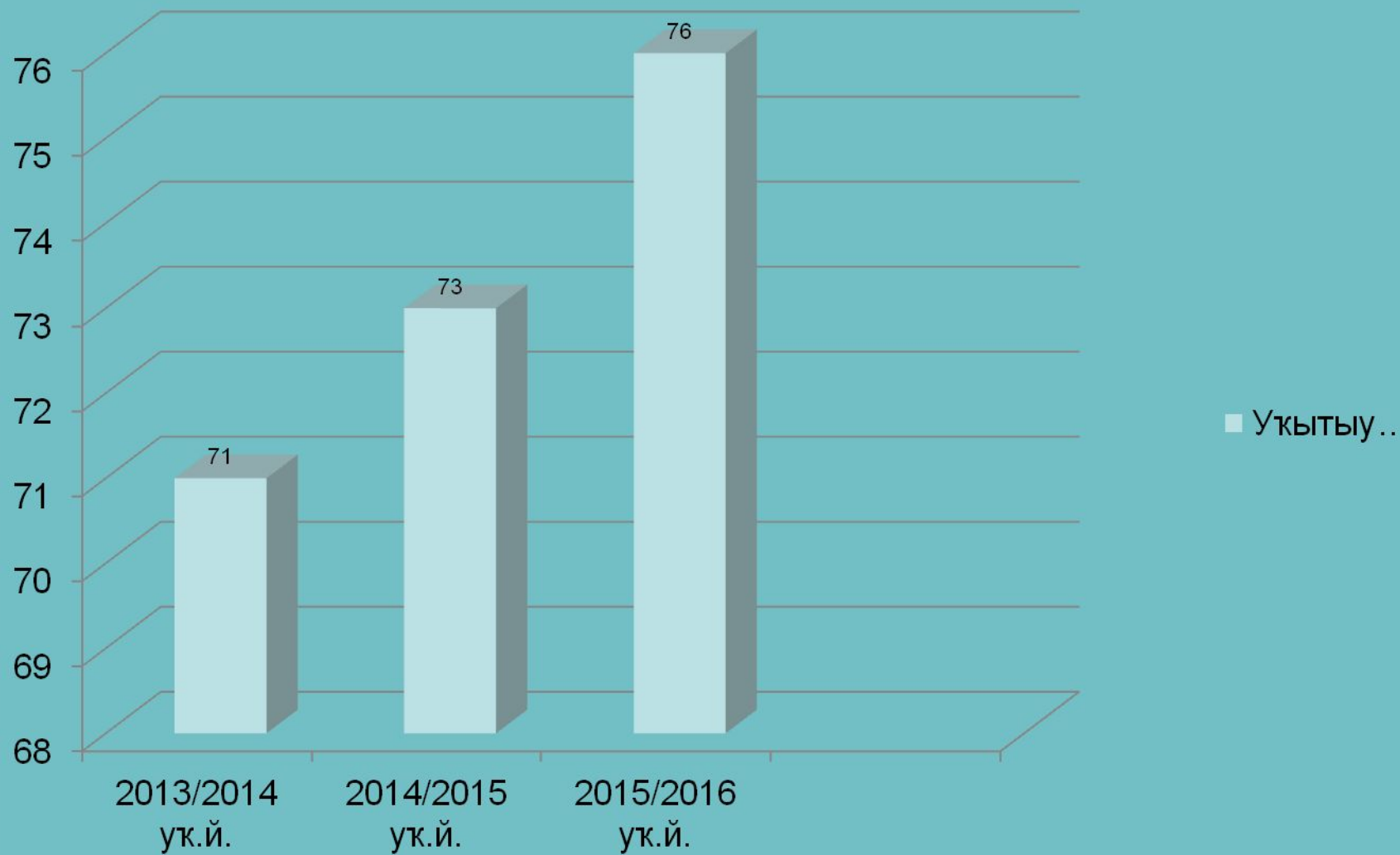
Заман информацион технологияларзы, йәки “һүззәр болото” алымын кулланыу укытыузың сифатын арттырыр, укыусыларза башкорт телен өйрәнеүгә кызыкһыныу уятыр тип ышанам.

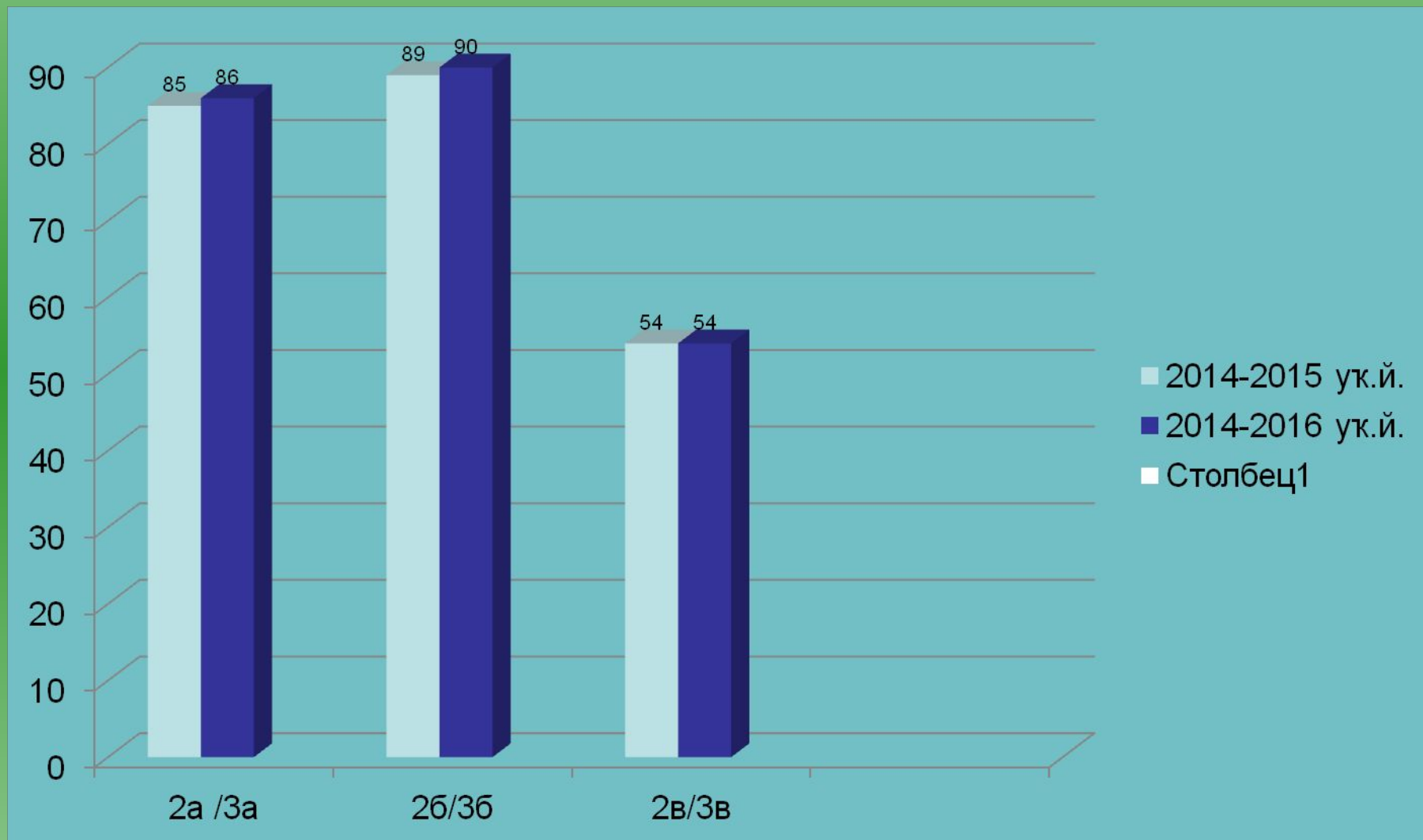
2-3 кластардың 3 жылдық оқу динамикасы

Предмет	2013-2014 оқу жылы (2 жарты жылдық)					2014-2015 оқу жылы (2 жарты жылдық)					2015-2016 оқу жылы (2 жарты жылдық)					айырма
	Класс	Билдәләр һаны				Класс	Билдәләр һаны				Класс	Билдәләр һаны				
		"5"	"4"	"3"	"2"		"5"	"4"	"3"	"2"		"5"	"4"	"3"	"2"	
Башкорт теле	2,3	38	10	56	-	2,3	56	96	48	-	2,3	59	95	43	-	
Өлгөрөш Сифа	100% 71%					100% 73%					100% 76%					+5%

Укытыу сифаты%

2-се параллель класс укыусылырының 2 йыллык укыу динамикаһы

Туған тел һәм әзәби укыузарзан 3 йыллык укыу динамикаһы

